

Framtidens energisystem

Sörmlands energiförening

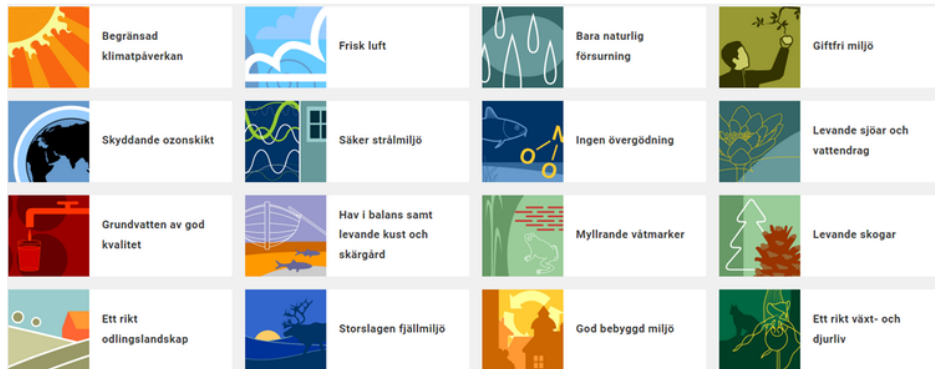
Martin Johansson
Enhetschef Energisystem

Frågor

- Hur mycket kommer Sveriges el- och energibehov att öka i framtiden?
- Hur stor andel är vindkraft idag och hur snabbt kan den byggas ut?
- Är kärnkraften en övergångslösning eller tillhör den framtiden?
- Kan solenergi bli lika stort i Sverige som i andra länder?
- Vad spelar bioenergi och kraftvärme för roll?
- Hur skall vi se på planerbar energi kontra efterfrågefleksibilitet?

Vad är ett hållbart energisystem?

Sveriges 16 miljökvalitetsmål

Energipolitikens grundpelare

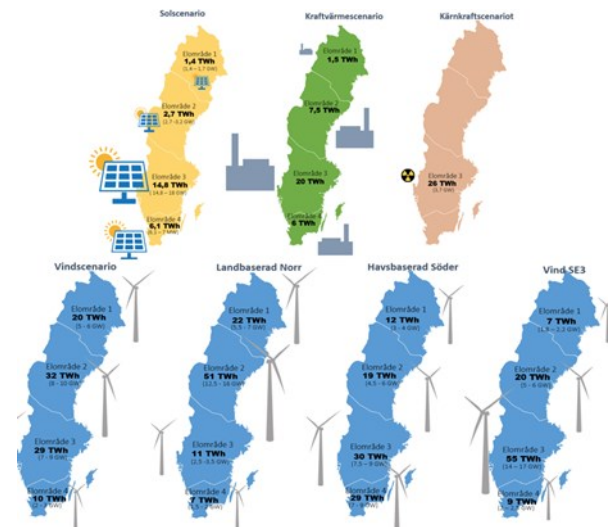
Vad gör vi för framtidsbilder?

100 procent förnybart

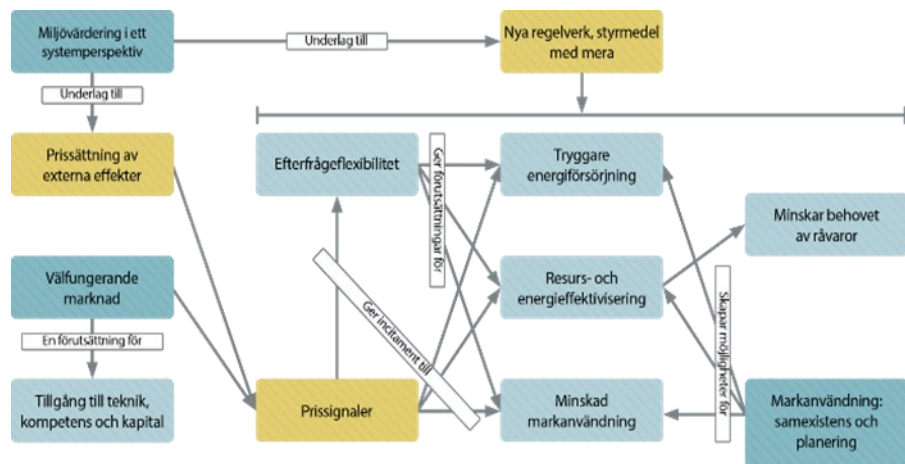
Fyra framtider

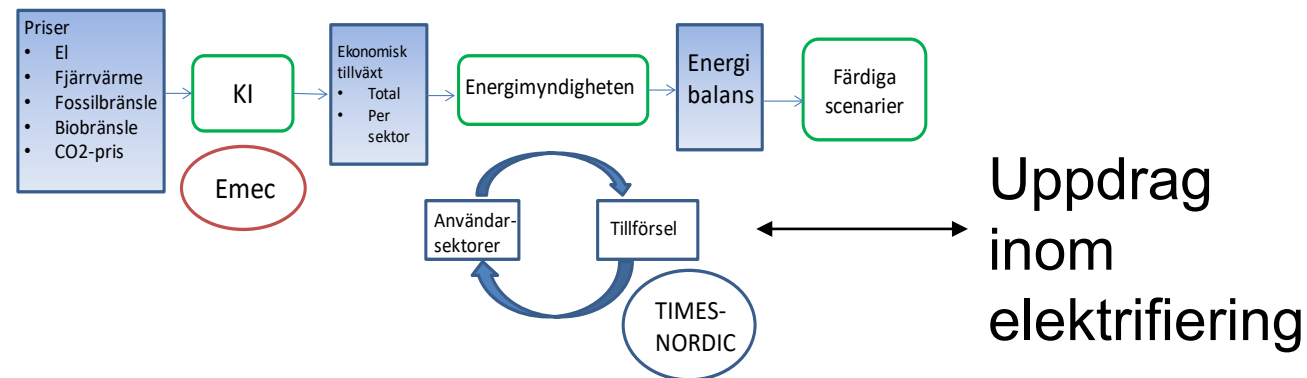
- Utforskande?
- Prediktiva?
- Måluppfyllande?

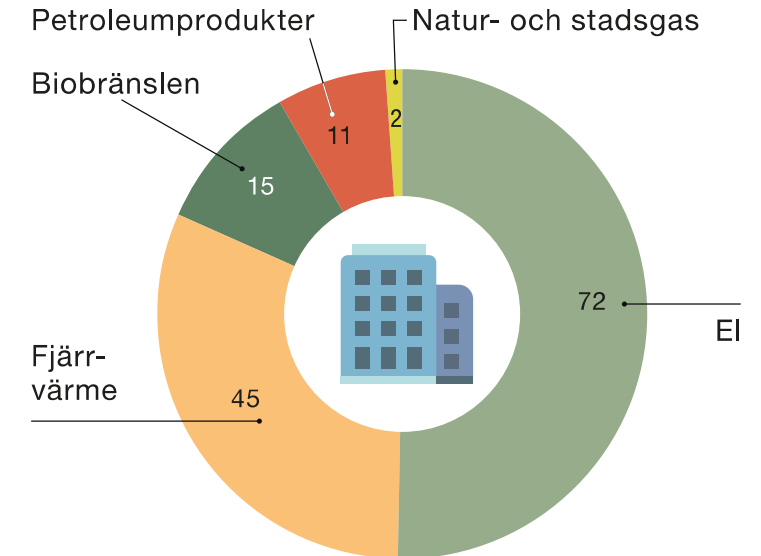
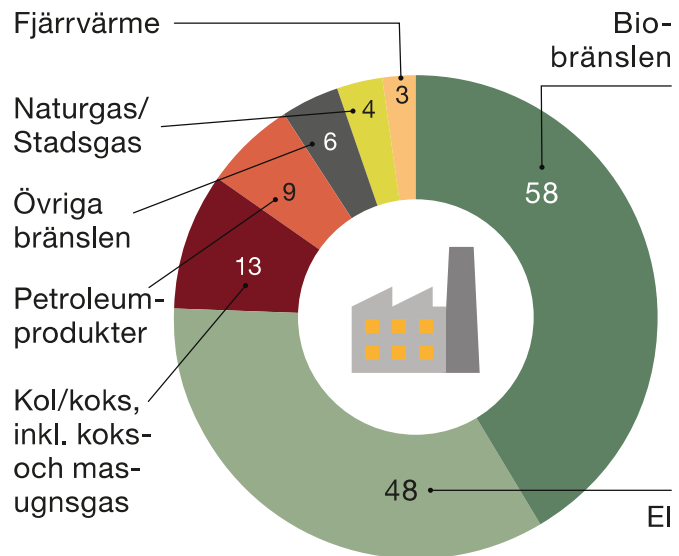
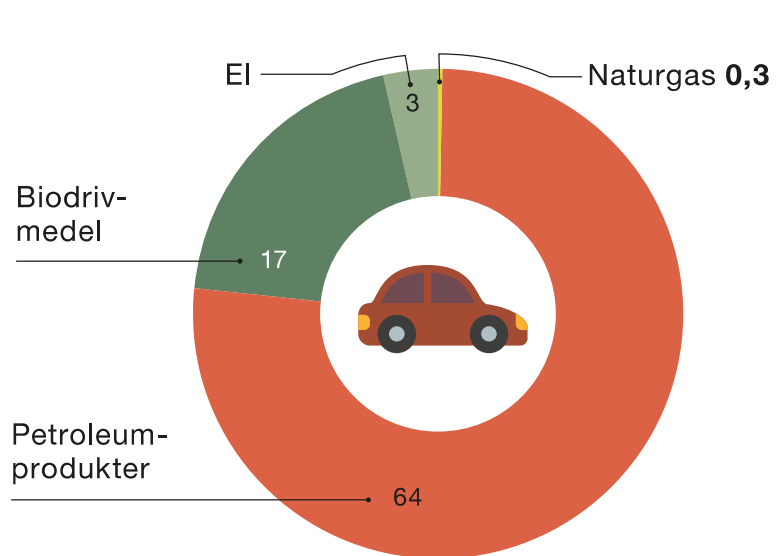
Hållbar elektrifiering

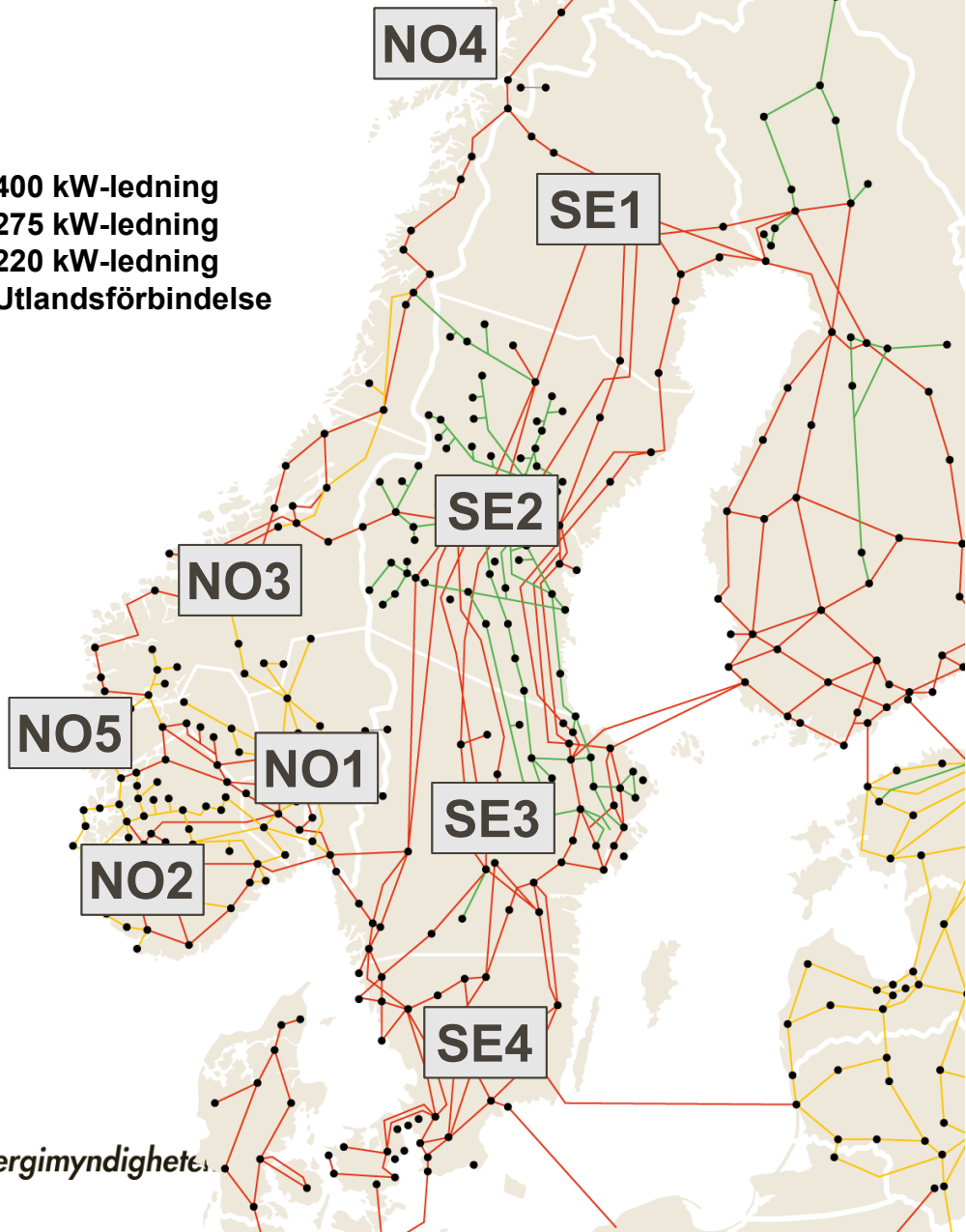
Långsiktiga scenarier

Slutlig energianvändning inom olika sektorer, TWh

- 400 kW-ledning
- 275 kW-ledning
- 220 kW-ledning
- Utlandsförbindelse

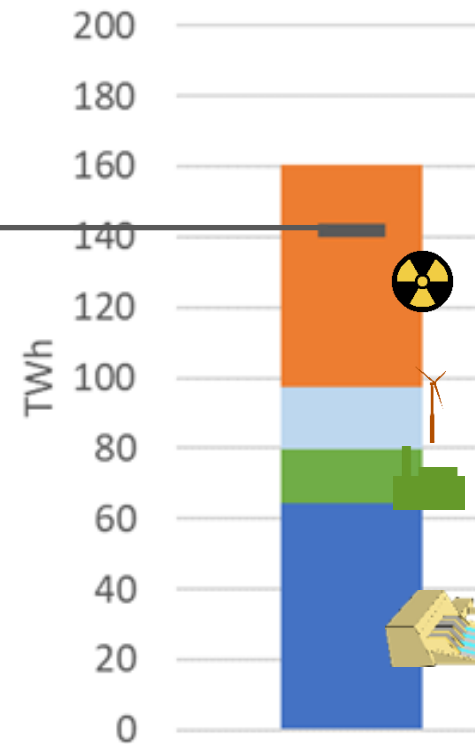
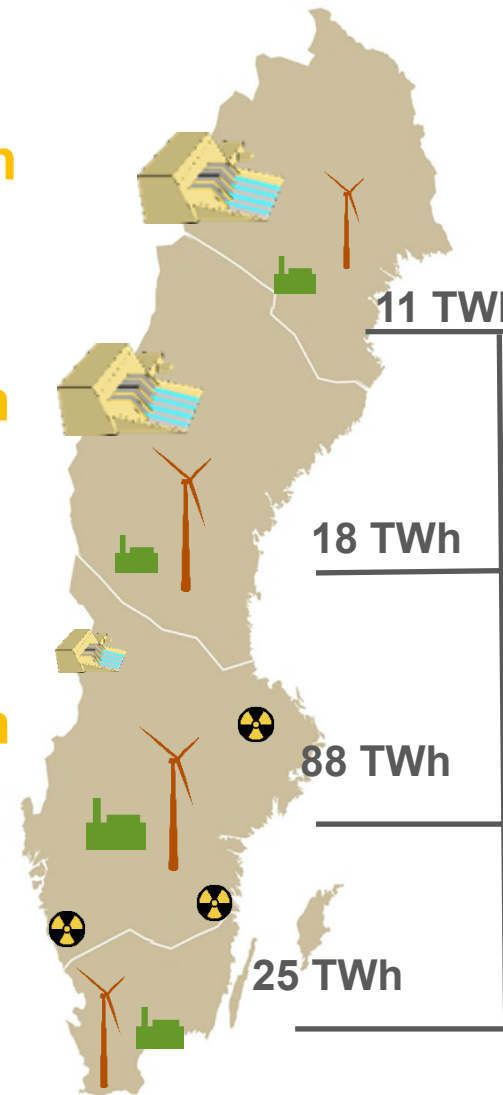

22 TWh

50 TWh

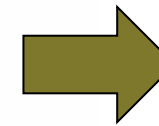
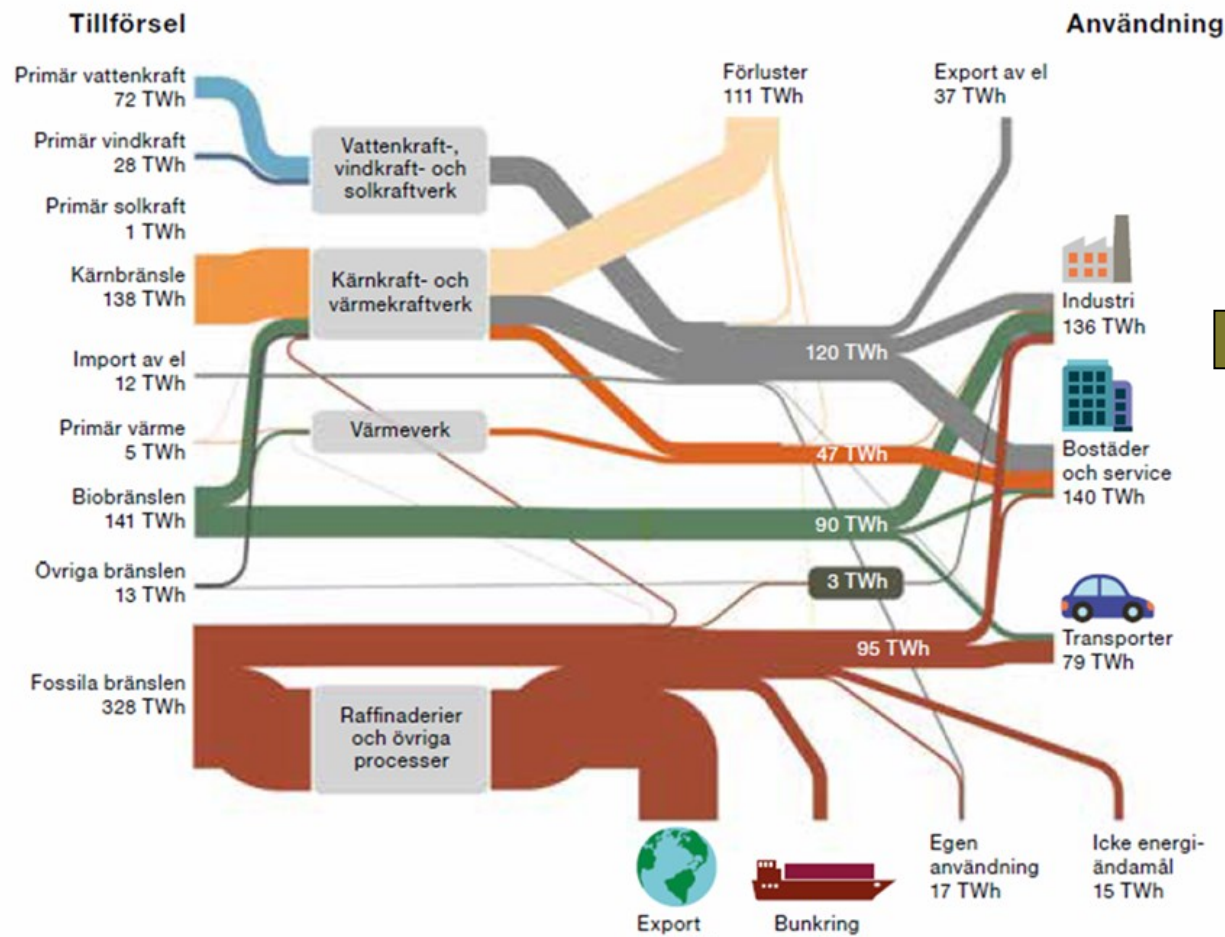
87 TWh

8 TWh

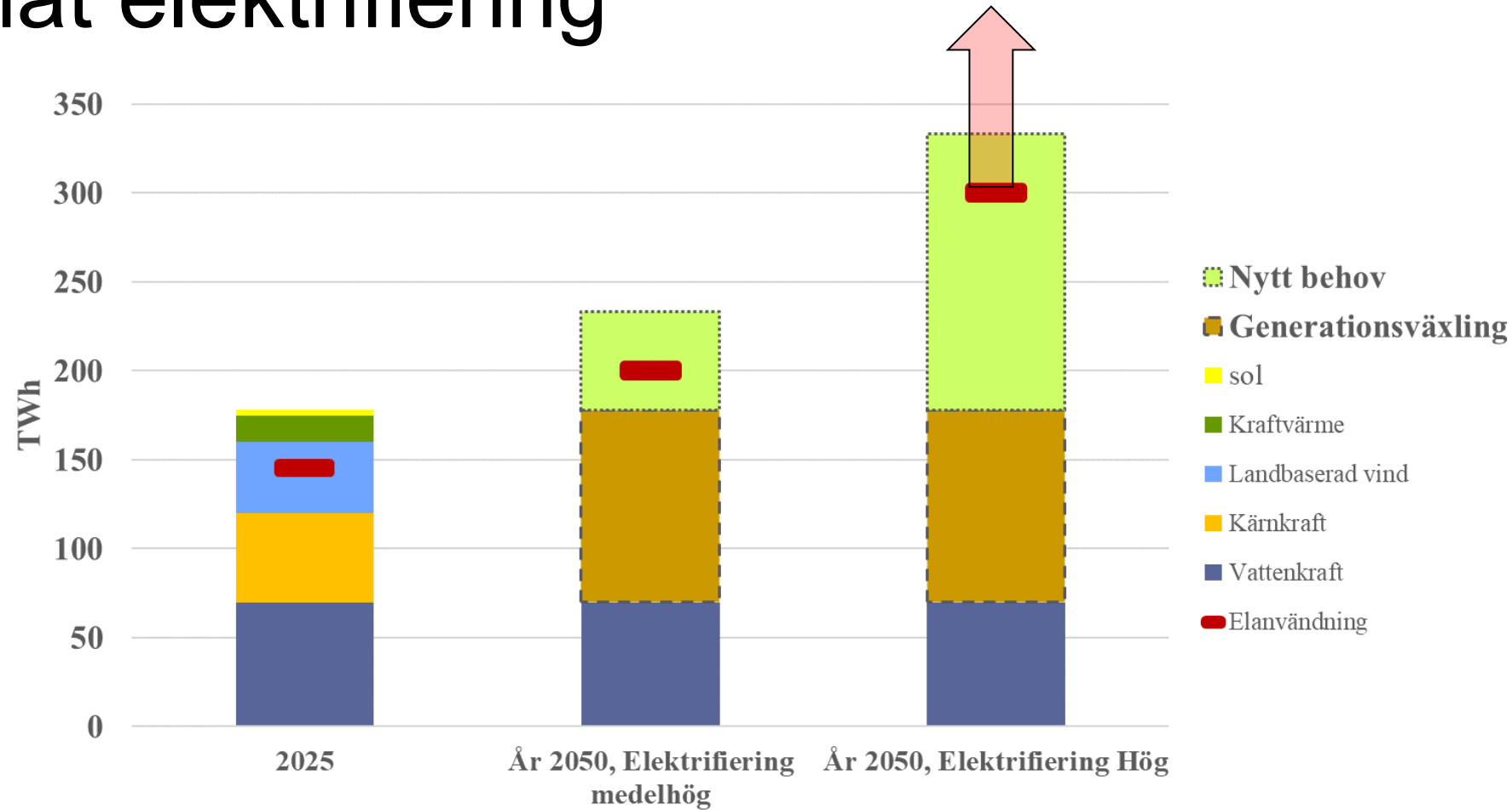
Dagens energisystem är under förändring

Energisystemet 2020

Elektrifiering ersätter fossila bränslen i industri och transportsektorn

Omställning av energisystemet med bland annat elektrifiering

Energi i ett historiskt perspektiv

Sveriges energikonsumtion 1800 - 2019

Kärnkraftsutbyggnad

Fjärrvärmeutbyggnad

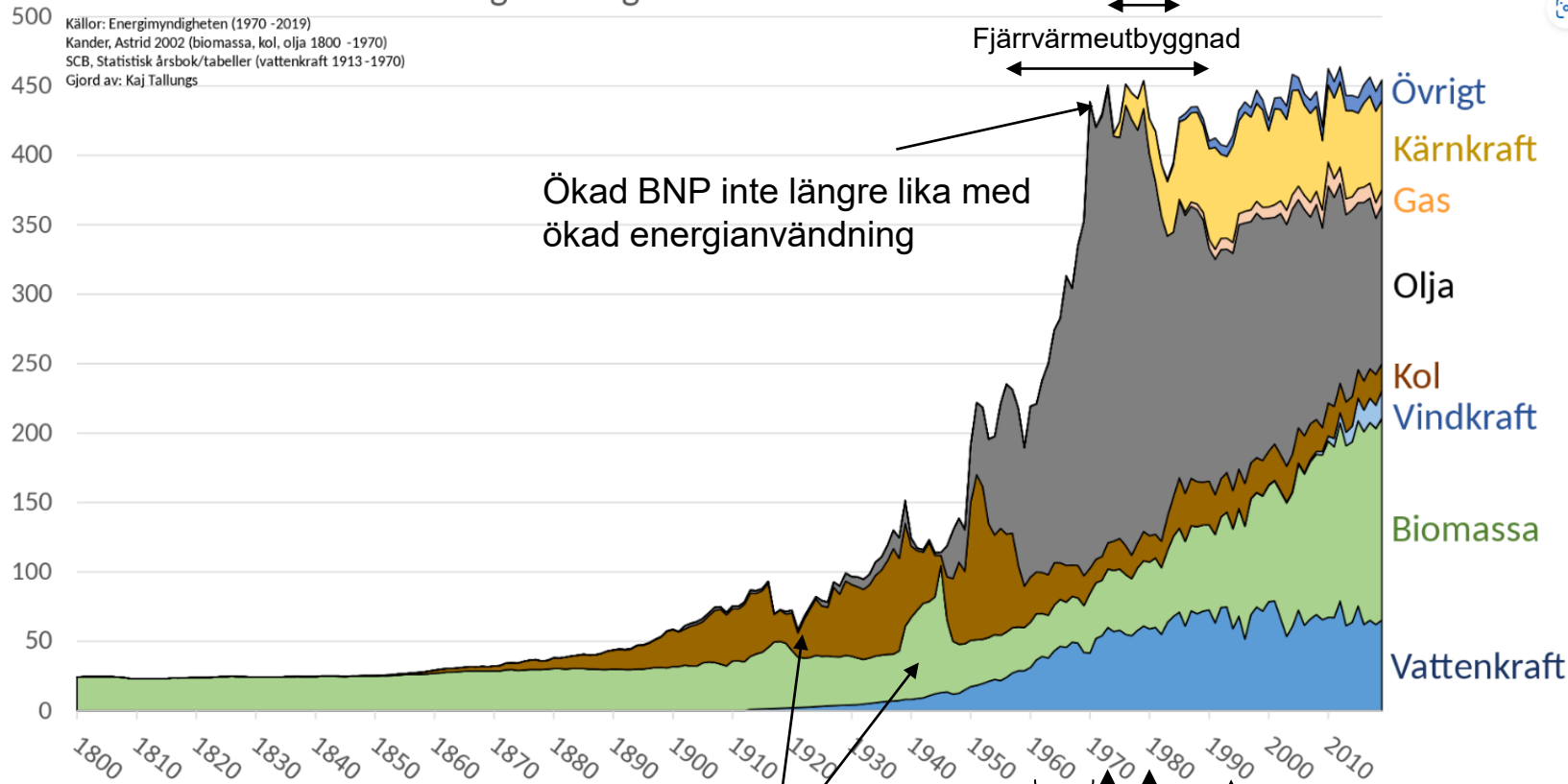
Ökad BNP inte längre lika med ökad energianvändning

Världskrig

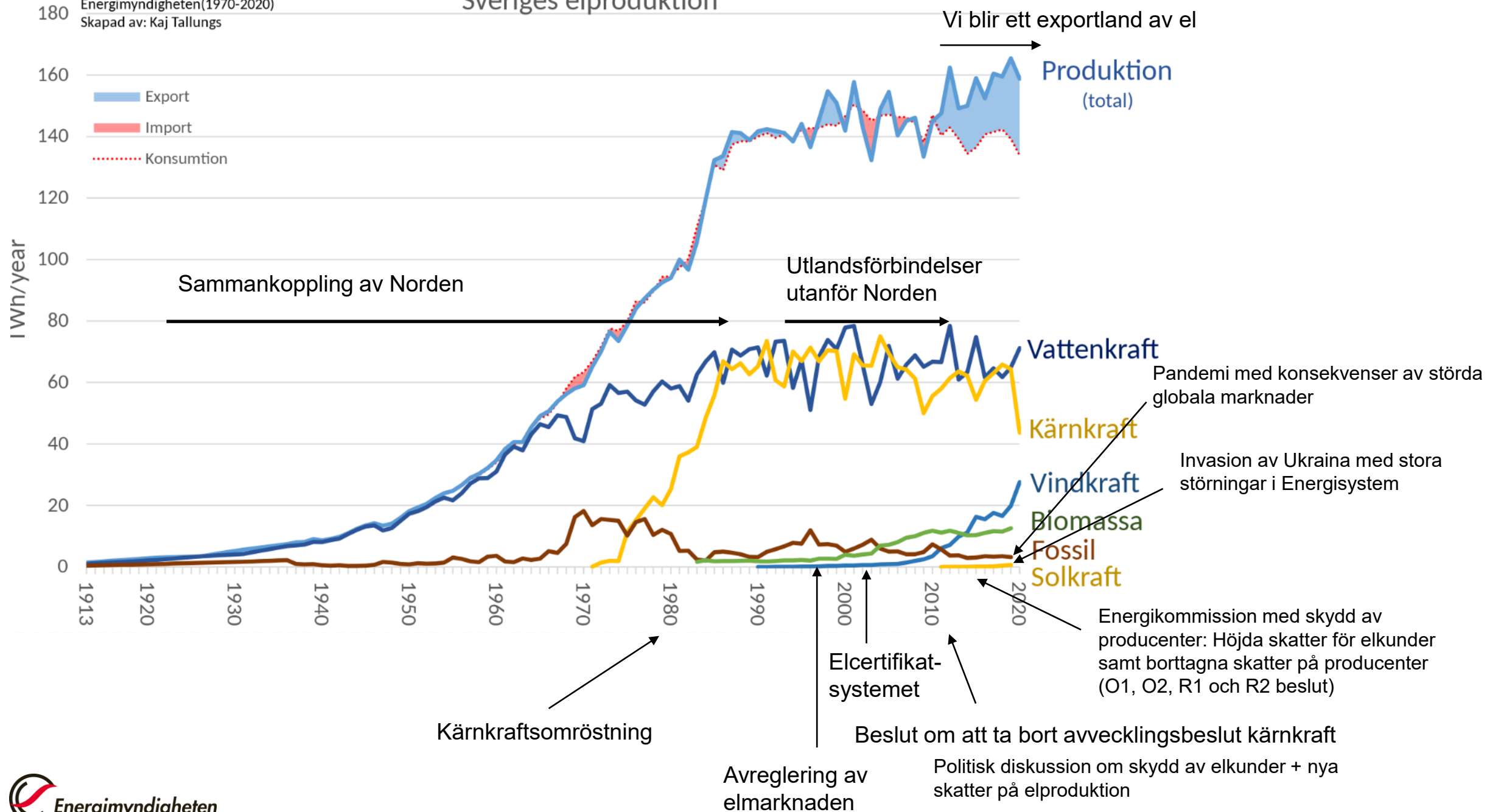
Striden om Vindelälven

Oljekris/
Energikris

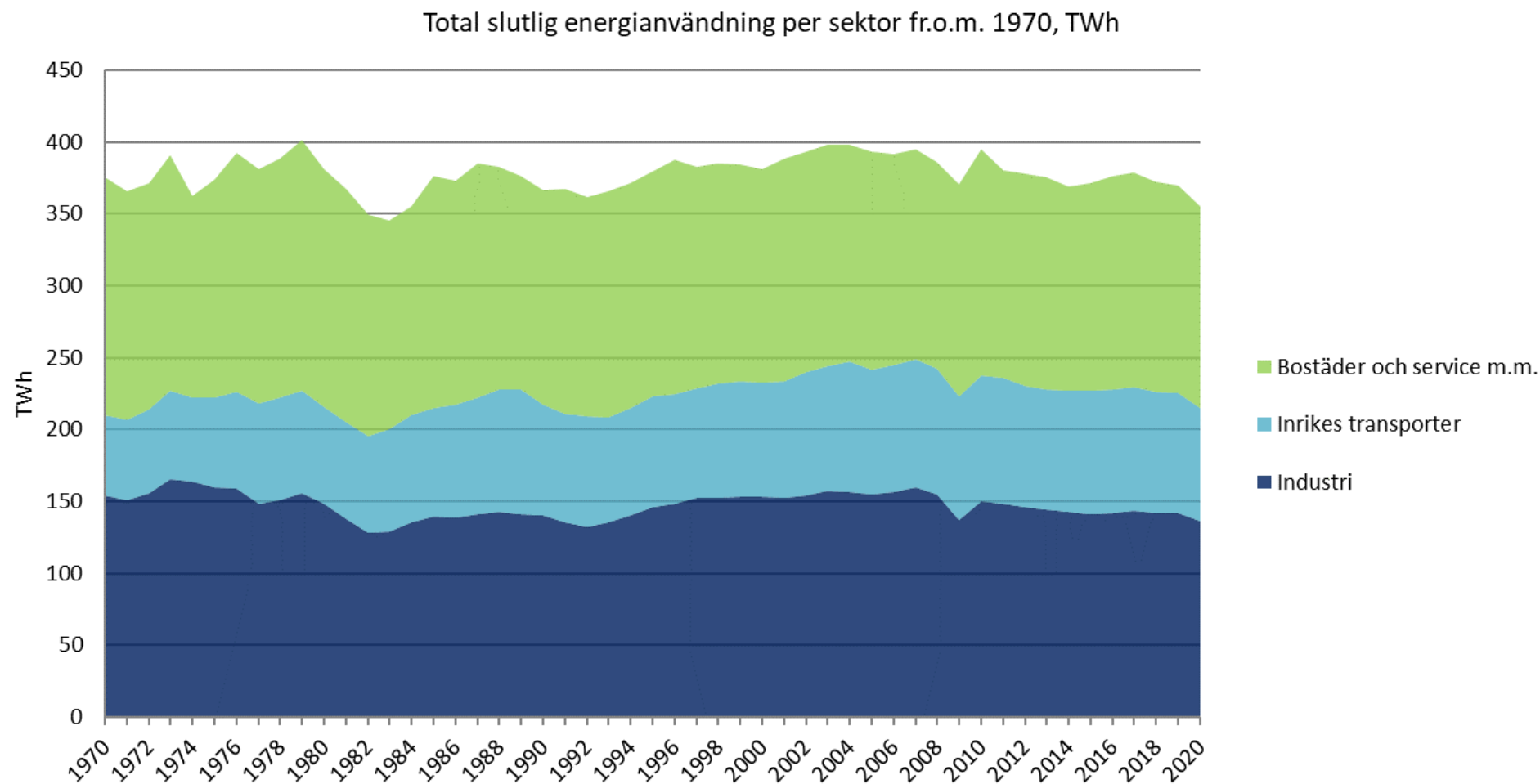
Koldioxidskatt

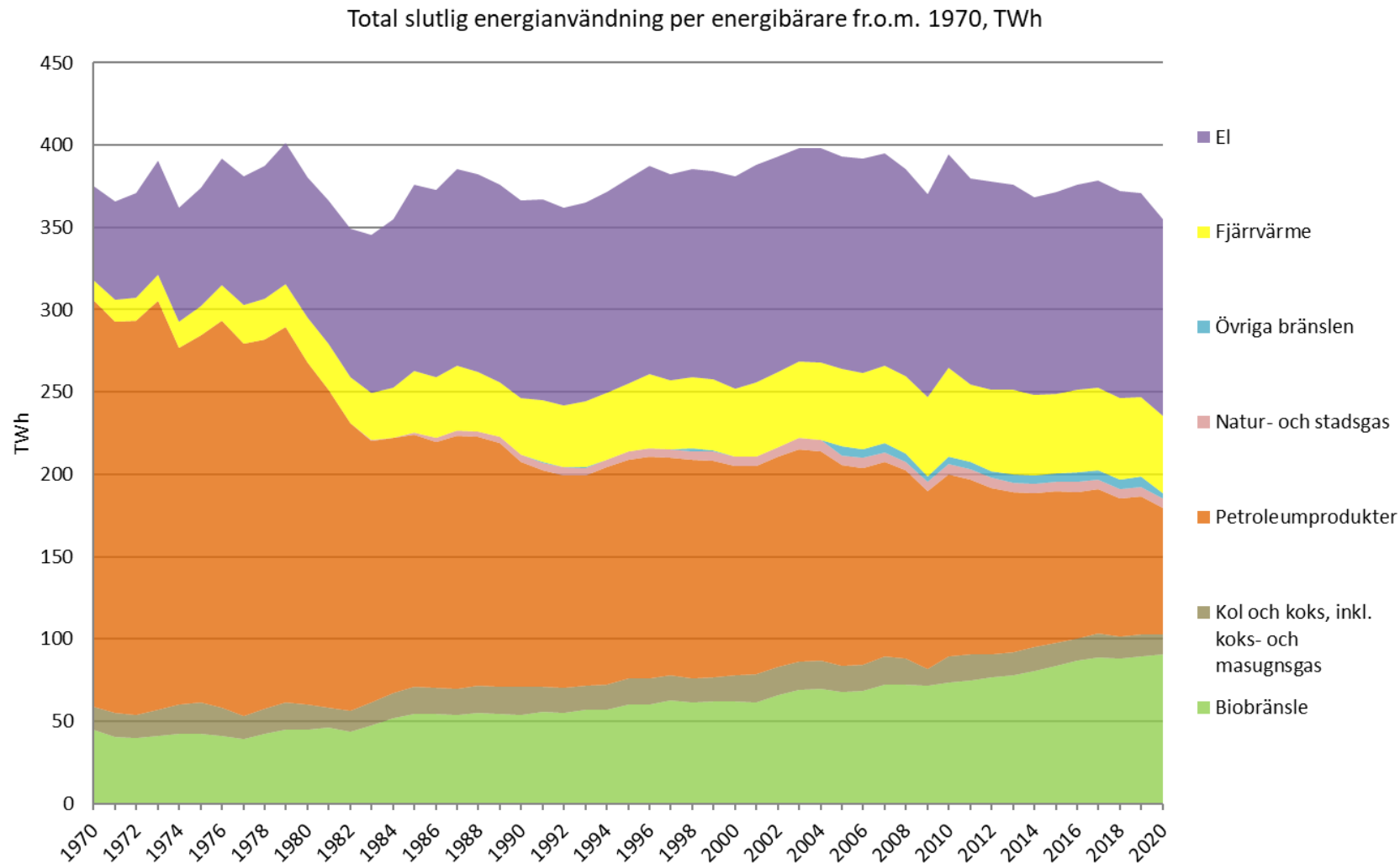
Sveriges elproduktion

Har inget hänt sedan 70-talet?

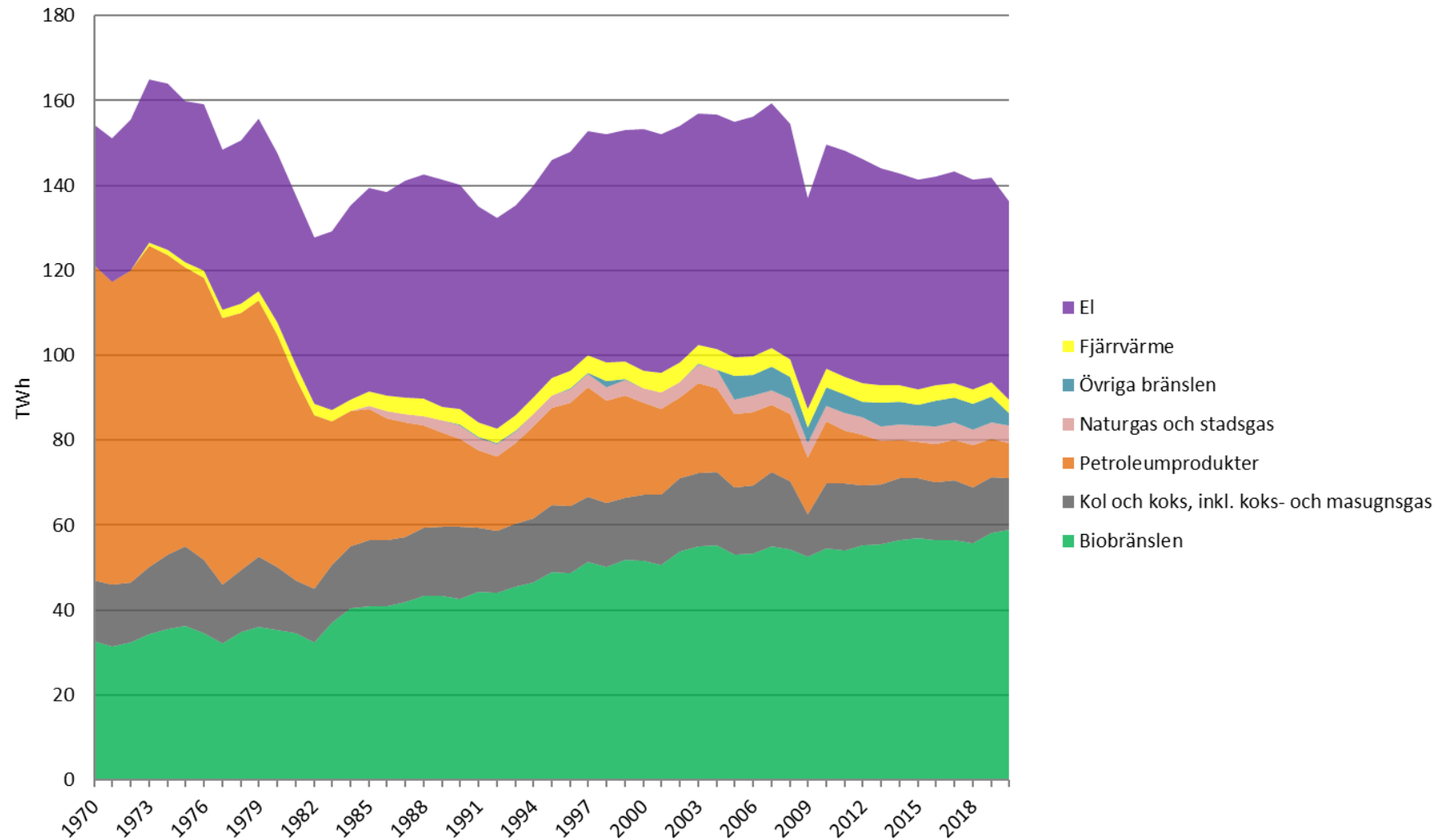

Ett större skifte har dock skett i energibärare

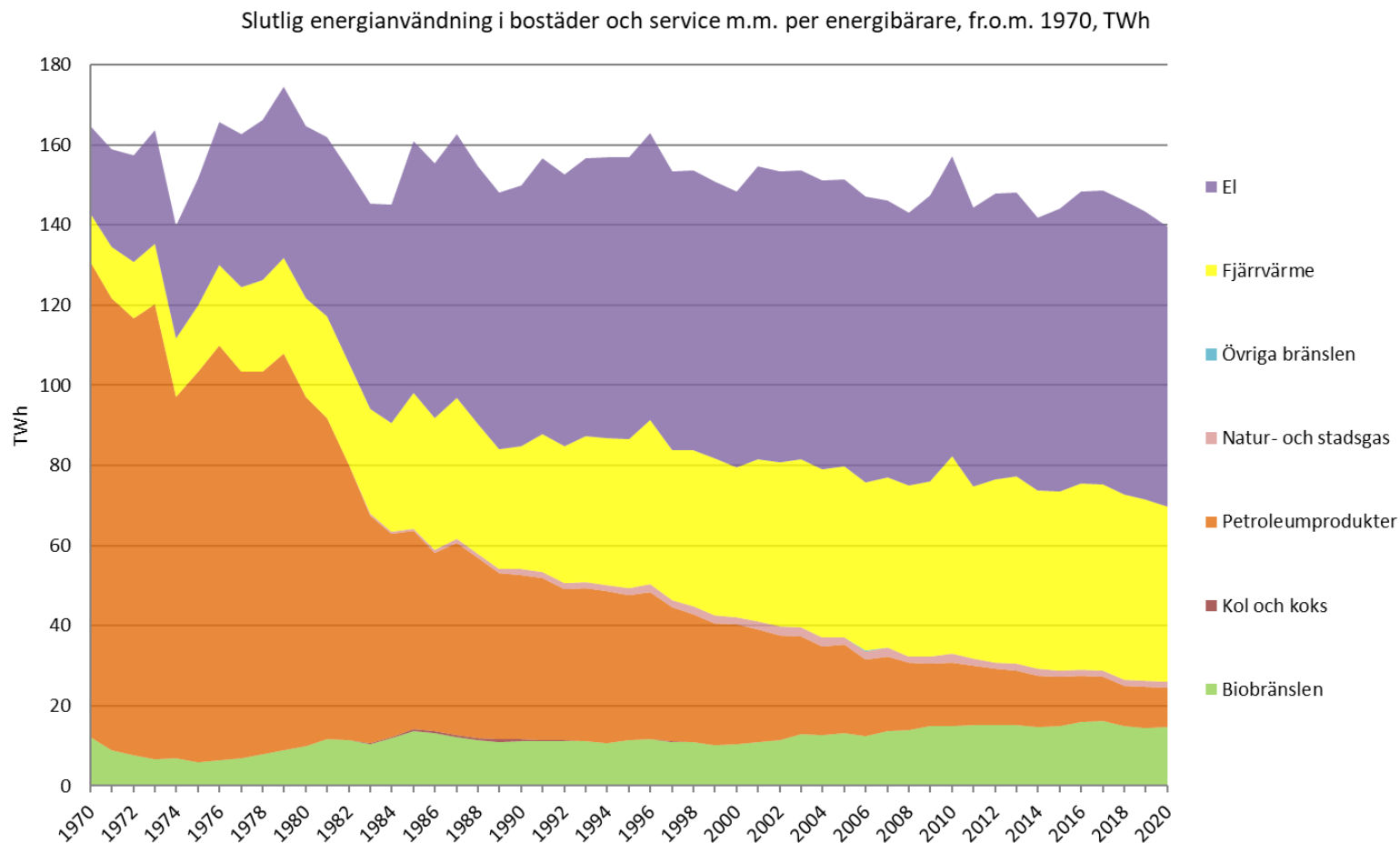

Industrisektorn

Slutlig energianvändning i industrisektorn per energibärare fr.o.m. 1970, TWh

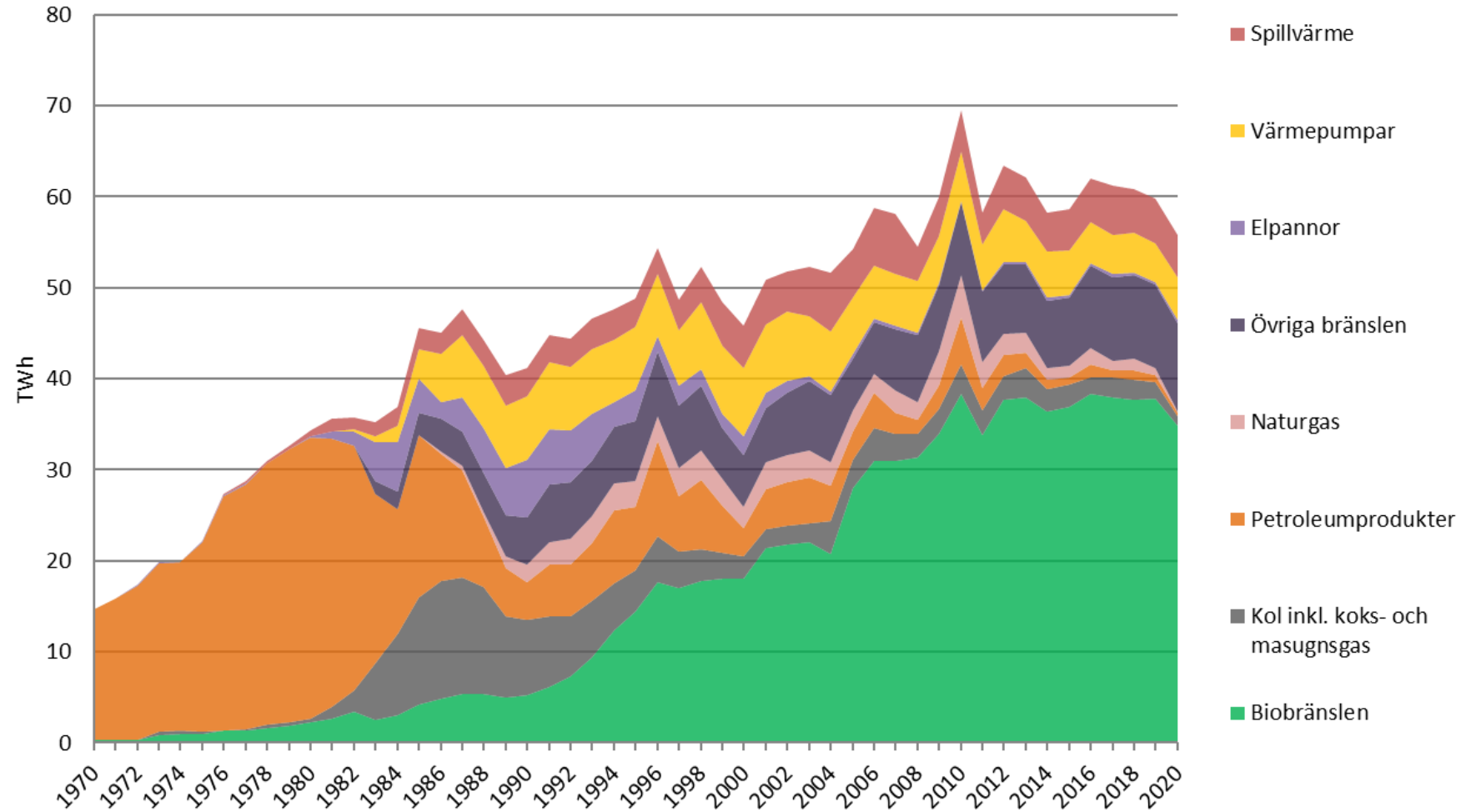

Bostäder och servicesektorn

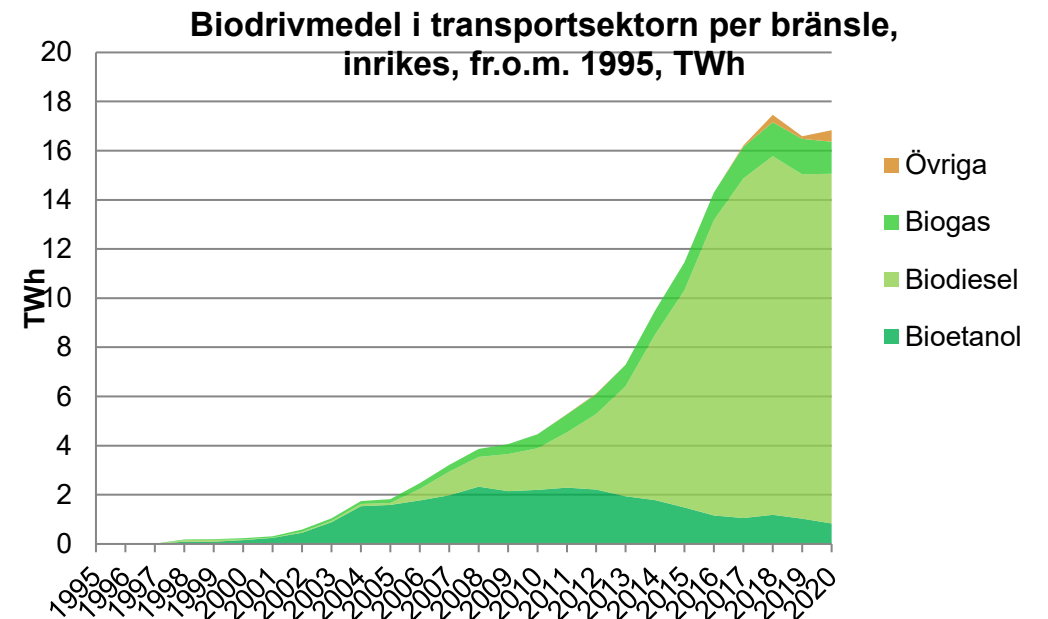
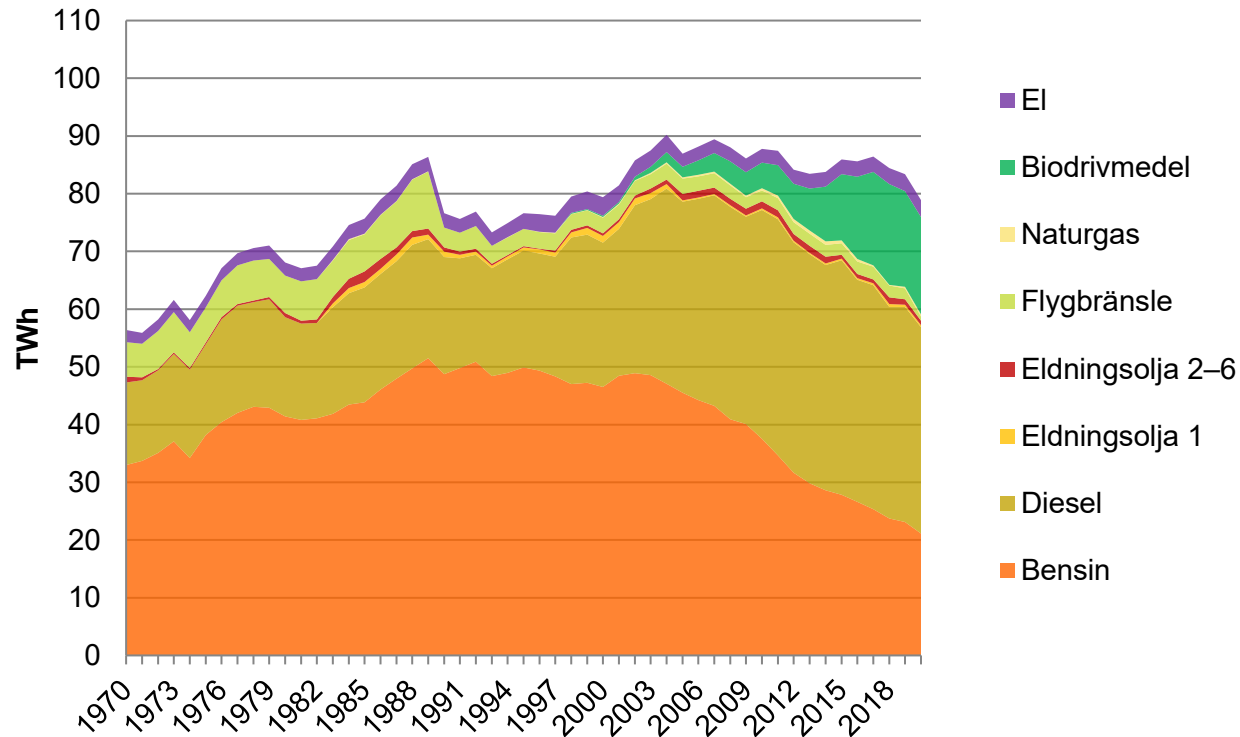
Fjärrvärme

Tillförd energi för fjärrvärmeproduktion fr.o.m. 1970, TWh

Slutlig energianvändning i transportsektorn, inrikes, fr.o.m. 1970, TWh

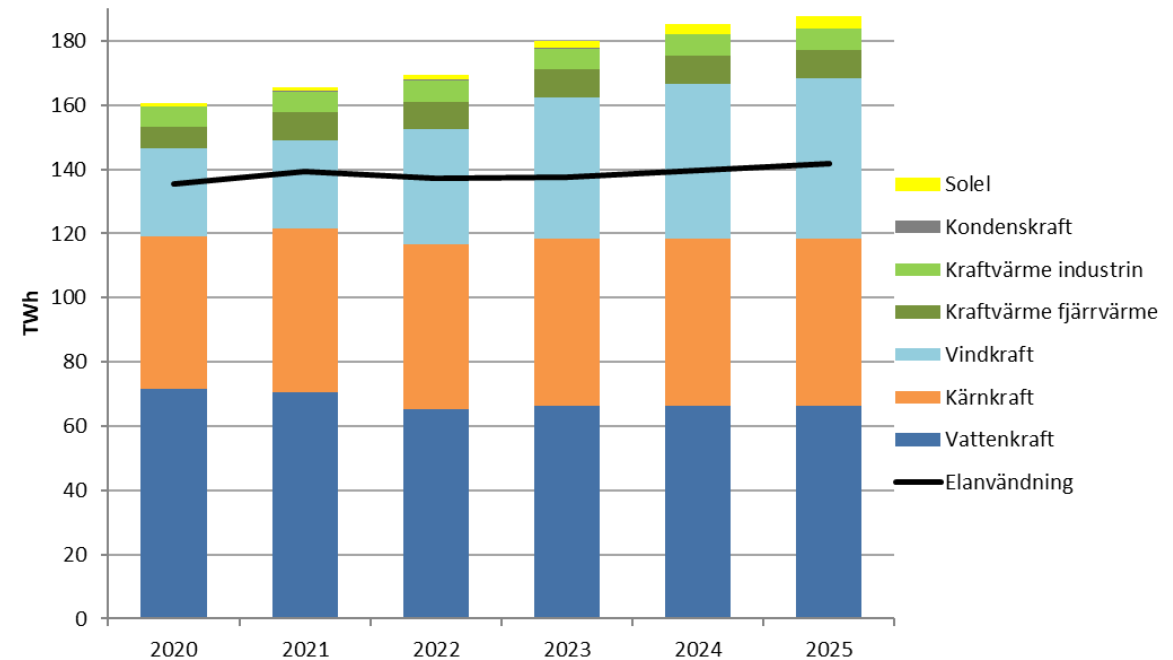
Slutlig energianvändning i transportsektorn, inrikes, fr.o.m. 1970, TWh

Kortsiktig prognos: Fortsatt stark utbyggnad av förnybart

- Solkraft: 1 → 3,8 TWh 2025
- Vindkraft: 27 → 50 TWh 2025
- Export: 25 → 46 TWh

Kortsiktig prognos: Mycket mer elbilar, mycket mindre petroleum

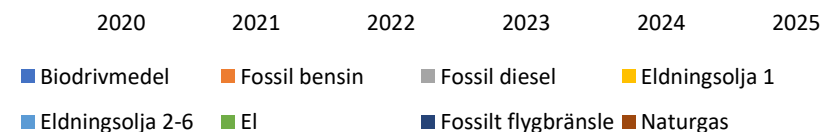
Tabell PB2

Personbilar i trafik efter drivmedel, årsvis 2010–2021, prognos för 2022–2025

Passenger cars in use by fuel, year 2010–2021 and forecast year 2022–2025

År	Bensin	Diesel	El	Elhybrid	Laddhybrid	Etanol	Gas	Totalt
2020	2 658 004	1 742 365	55 734	130 461	122 290	193 904	41 047	4 944 067
2021	2 583 001	1 726 114	110 177	152 738	189 498	185 415	39 542	4 986 750
Prognos 2022	2 509 341	1 697 439	200 777	175 579	253 272	177 585	35 003	5 049 561
Prognos 2023	2 410 354	1 652 044	326 722	199 166	309 234	170 368	31 851	5 100 306
Prognos 2024	2 280 002	1 591 922	486 330	223 685	348 901	162 008	28 530	5 121 944
Prognos 2025	2 140 831	1 523 434	664 305	249 023	378 975	153 712	25 146	5 135 993

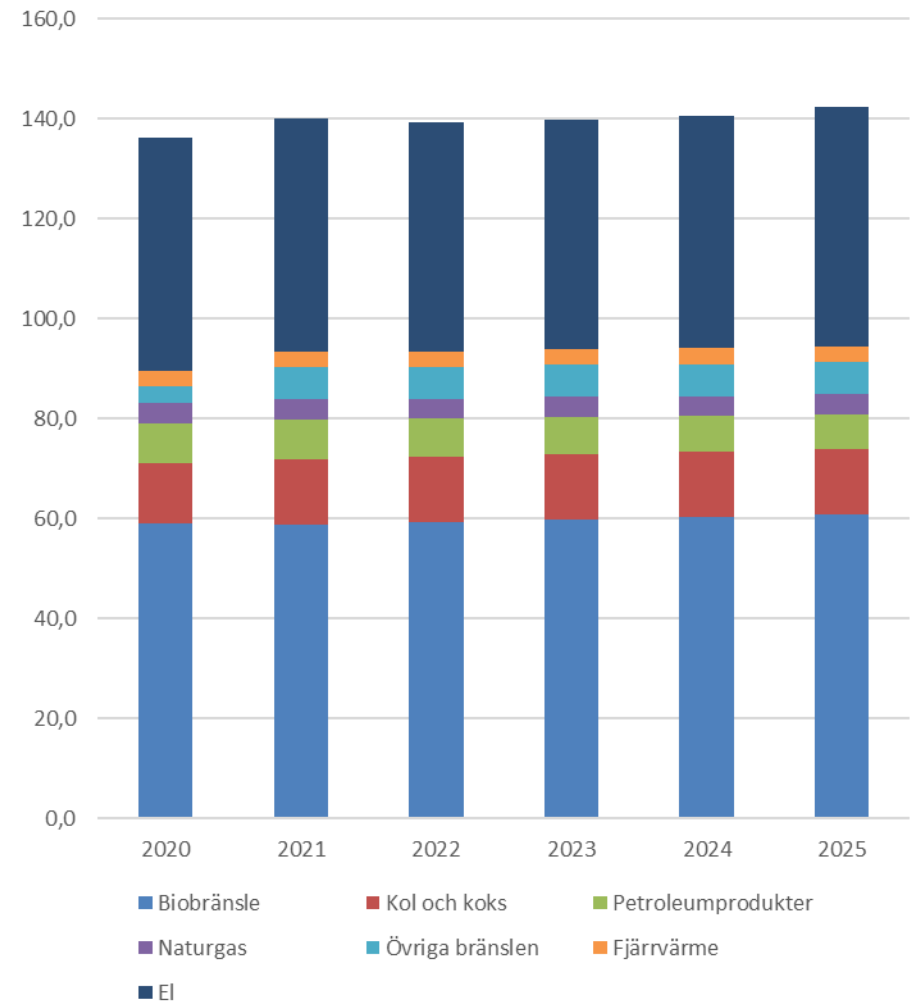
Anm: kategorin övrigt redovisas inte, men är inräknad i totalsumman

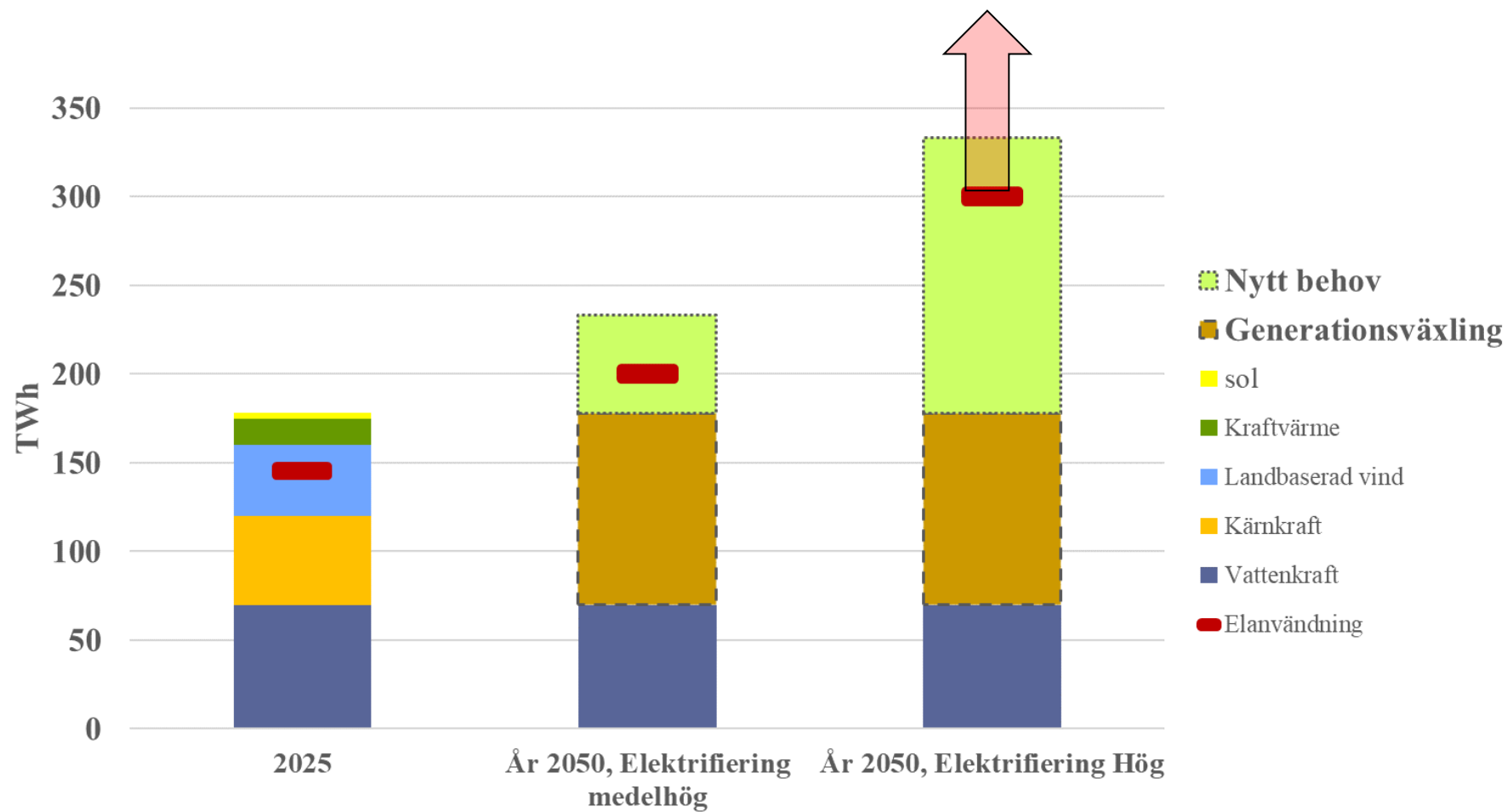
Bensin och diesel 56 TWh 2020 → 36 TWh 2024 (ersätts av biobränslen och el)

Kortsiktig prognos: Elektrifieringen i industrin börjar synas?

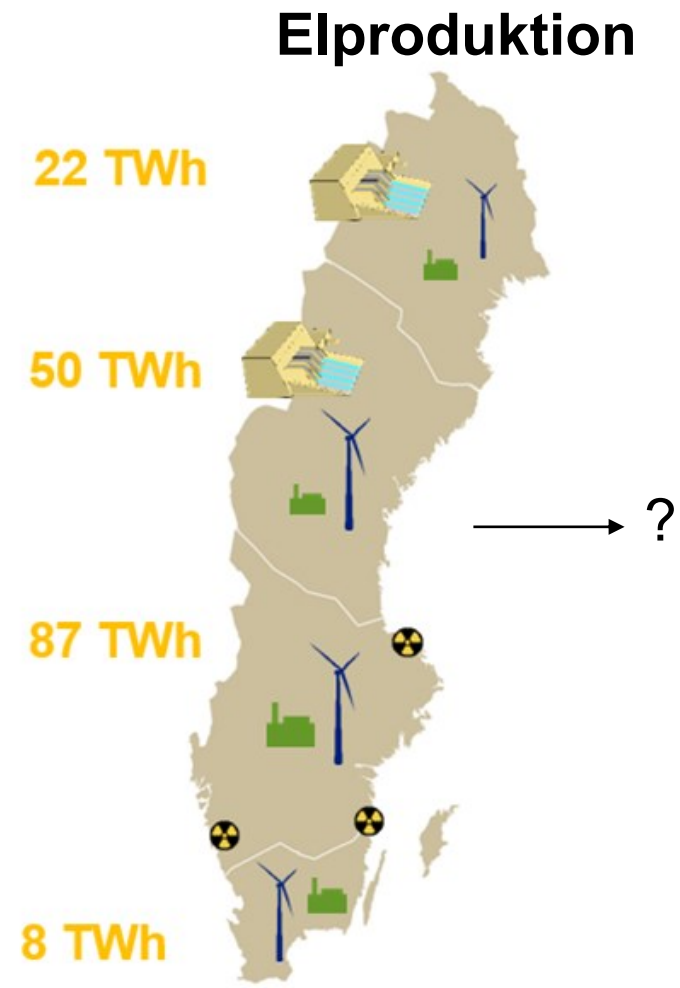
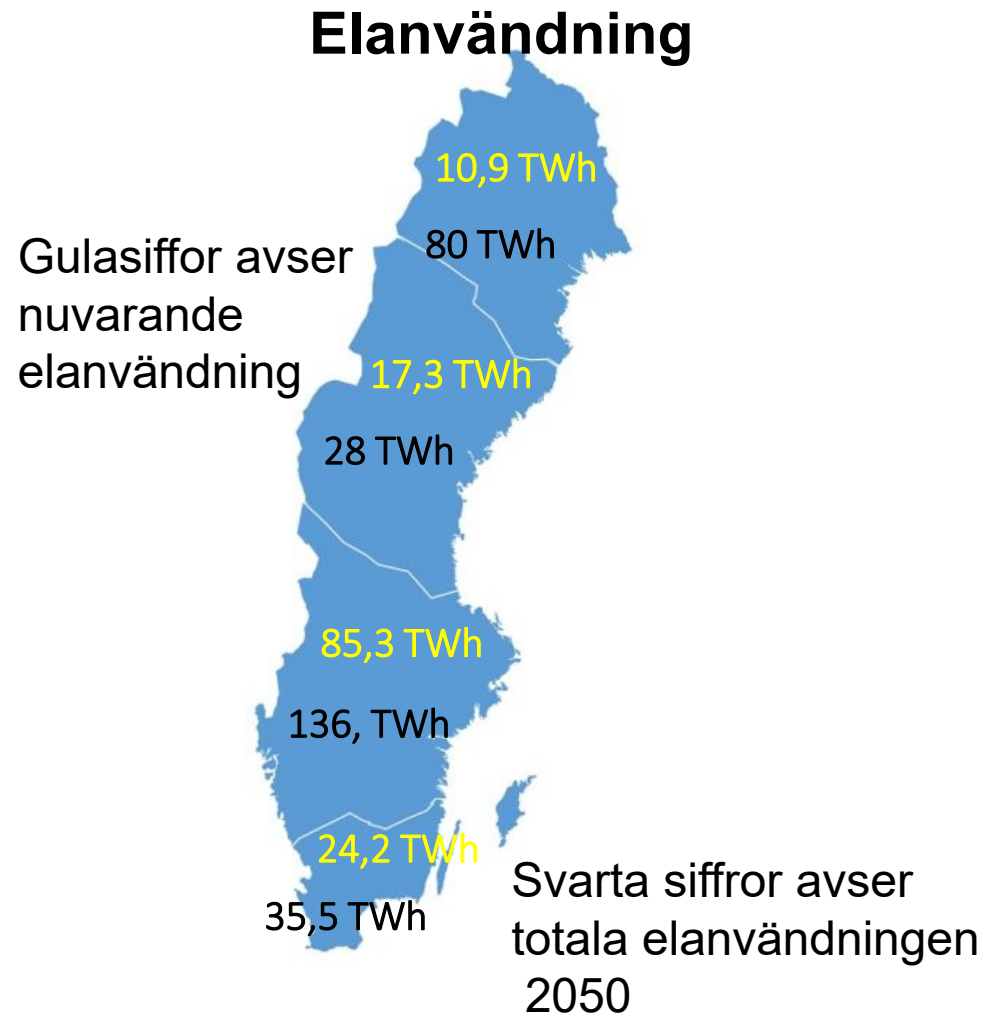
- Energianvändning: 136 -> 142 TWh
- El: effektivisering och nya projekt samtidigt.
- Om tillstånd för större nyetableringar godkänns: +8 TWh elanvändning till 2025
- Naturgas går kräftgång

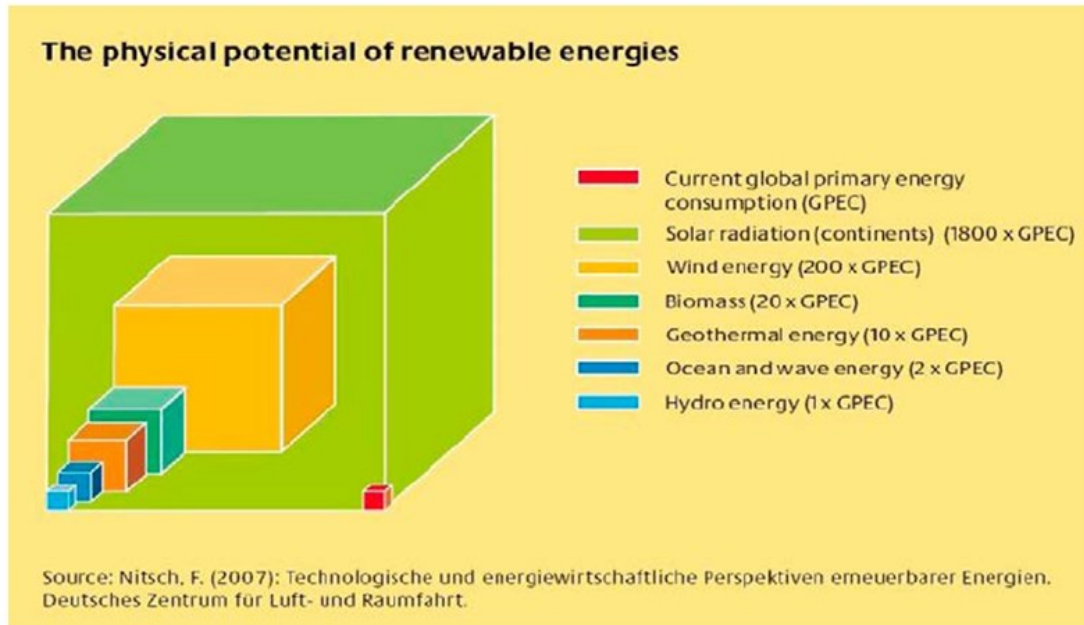
På lång sikt: En stark elektrifieringsstrend

Elanvändning fördelad per elområde 2050

Råder det brist på Energi?

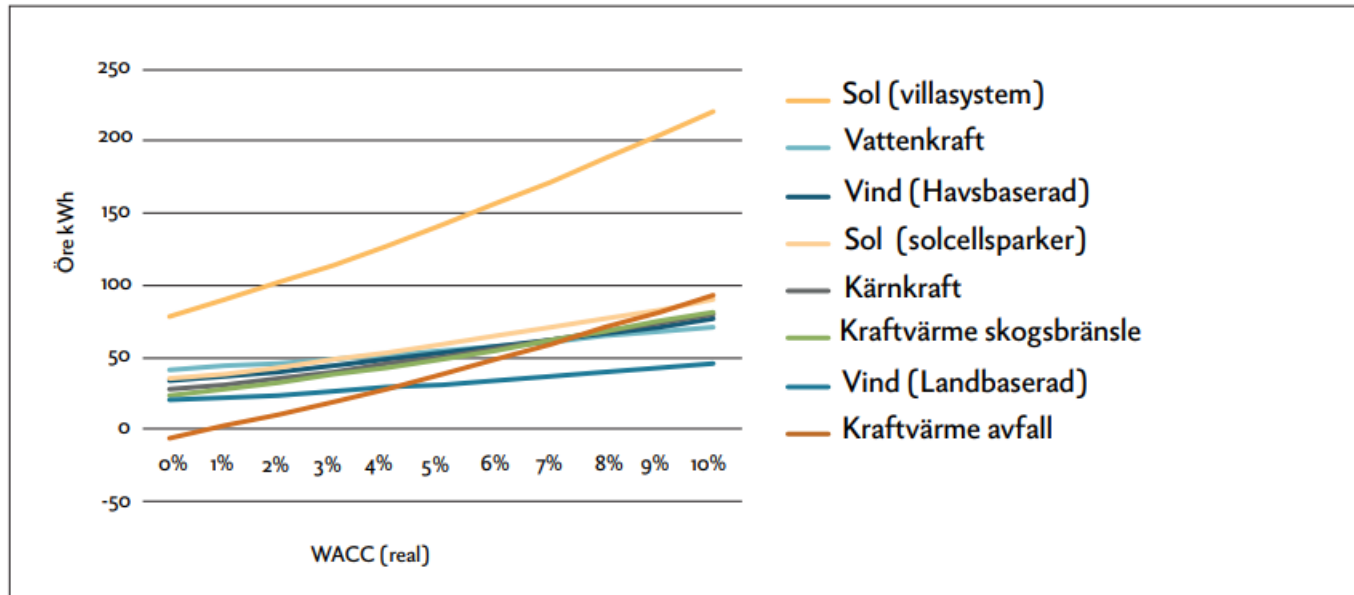
Figur 19. Fysisk potential för olika förnybara energislag i jämförelse med globala energianvändningen

När och var vi använder energi kommer att vara framtidens fråga.

I viss mån är den redan det men frågan är när det blir den viktigaste frågan?

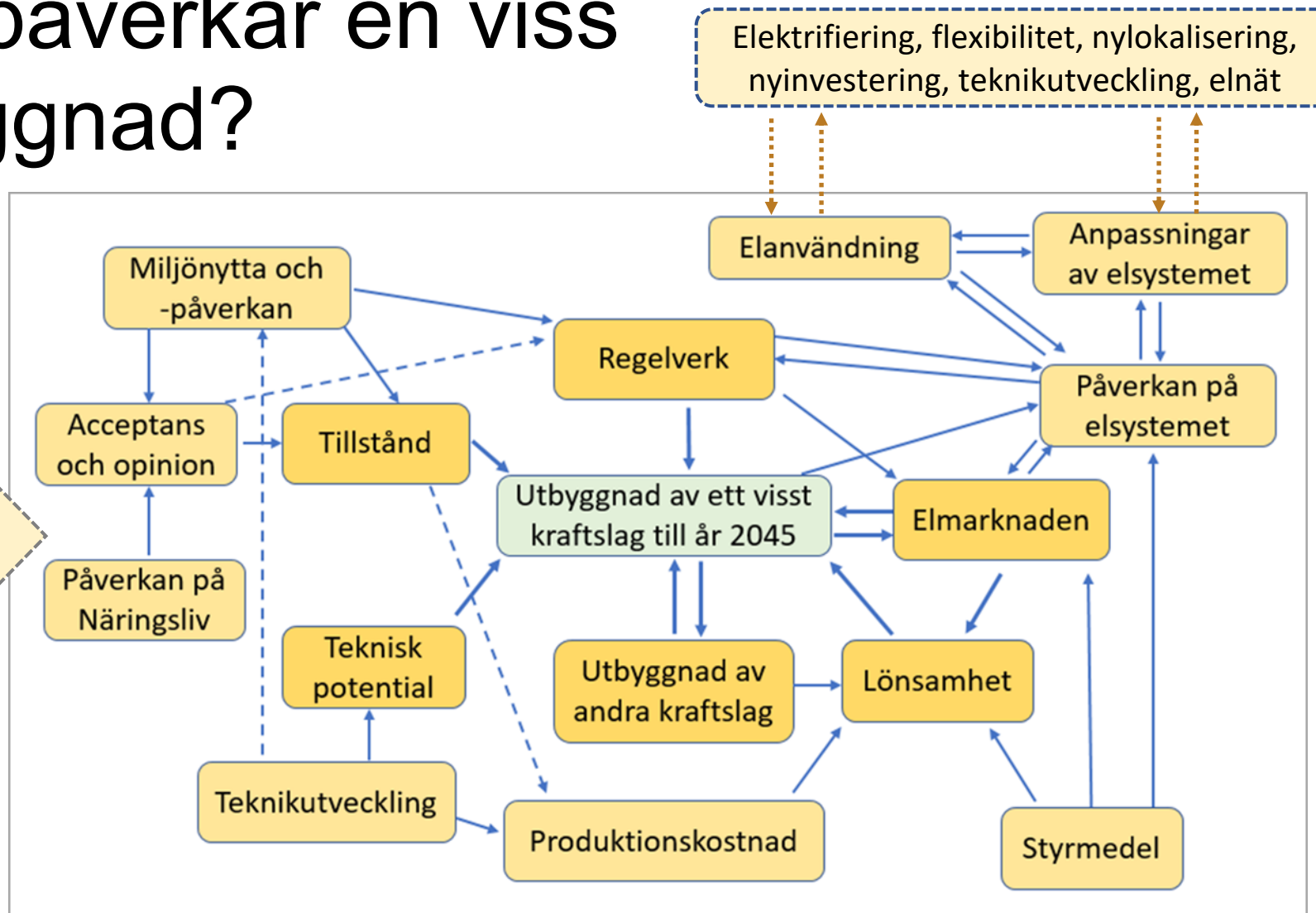
Finns många alternativ till rimliga kostnader

+ 100 TWh potential för
landbaserad,
havsbaserad och
kärnkraft

- Varierande intäkt!

Vad påverkar en viss utbyggnad?

Vad innebär 100 TWh vindkraft?

Ej möjligt att bygga i skogslandskap

Typiskt verk
1995

Typiskt verk
2005

Typiskt verk
2010

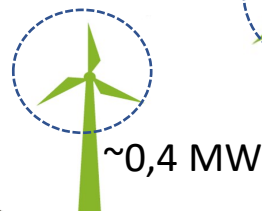
Dagens teknik

Utbyggnad just nu

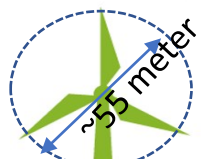
Havsbaserat

Bästa teknik på
marknaden idag

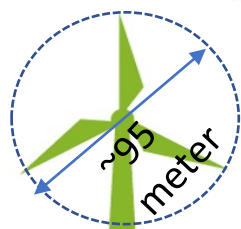
Framtiden?

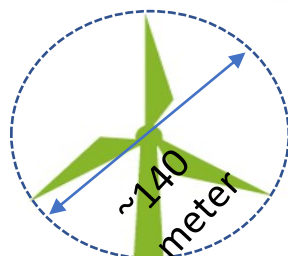
~0,4 MW

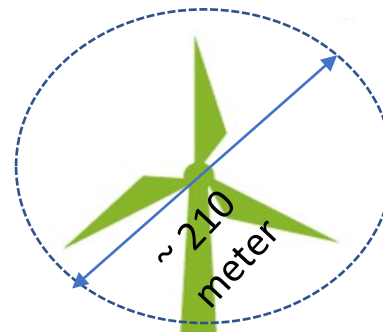
0,85 MW

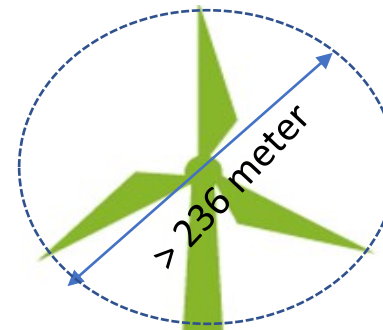
2 MW

4 MW

6 -7
MW

15 MW

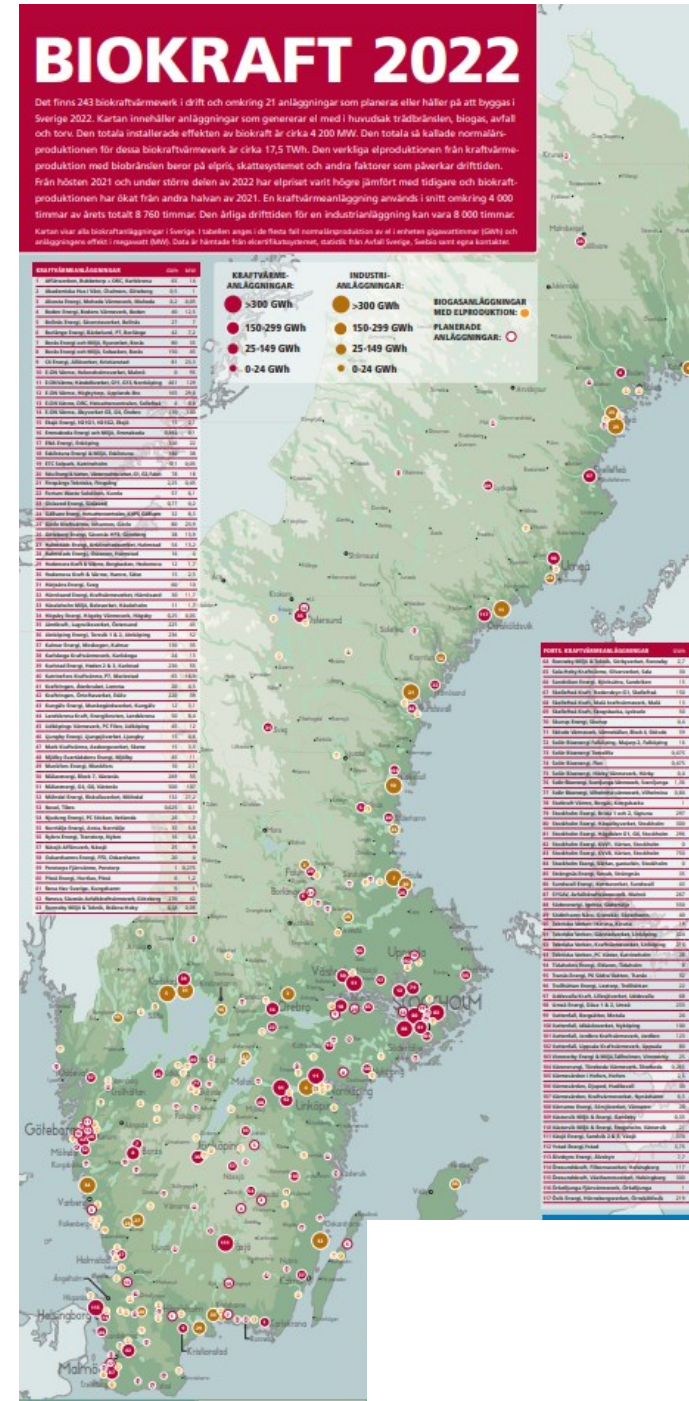
20 - 30
MW

Kärnkraft

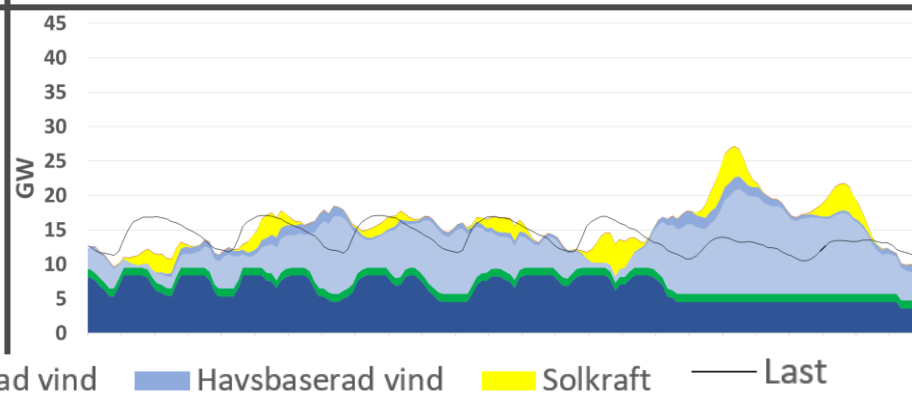
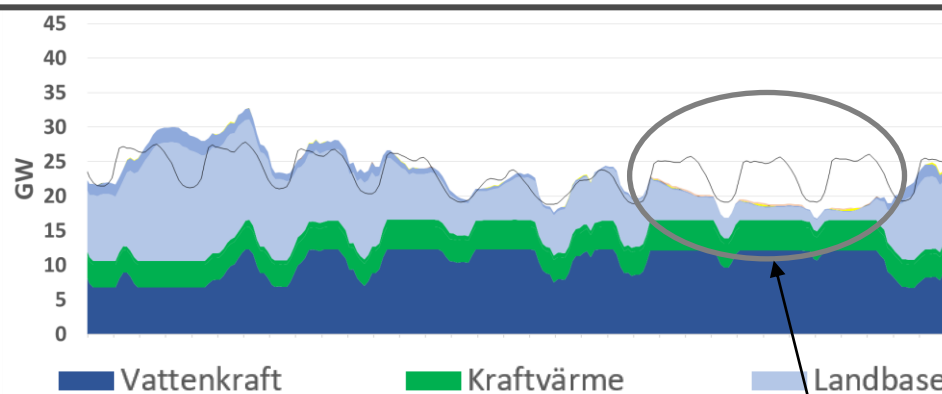
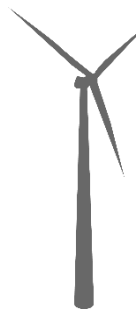
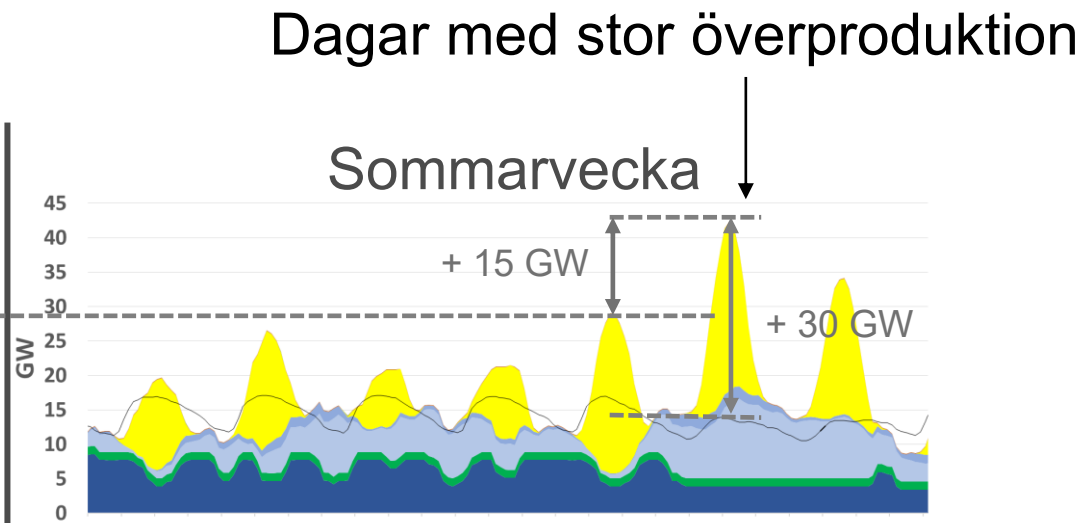
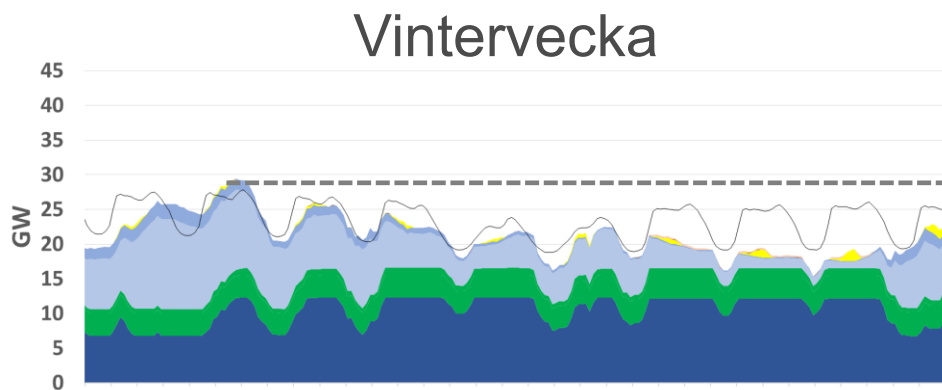
- 6 reaktorer idag med 60 års livslängd år 2040 – 2045
- Möjlighet att förlänga till + 80 år? → Dagens kärnkraft står sig länge...
- Idag cirka 50 TWh samt viktig för stabilitet osv
- 6 av 12 reaktorer kvar men 75 % av effekt och produktion
- Lagen begränsar antal och plats
- Vad händer om många länder vill bygga?

Kraftvärme och fjärrvärme

- Effektivt nyttjande av bränsle
- Finns lokalt
- Kan öka marginellt
- Konkurrens om biobränsle i framtiden samt hållbarhetsdiskussioner

Variabel kraft och flexibilitetsbehov

■ Vattenkraft ■ Kraftvärme ■ Landbaserad vind ■ Havsbaserad vind ■ Solkraft — Last

Dagar med låg vindkraftsproduktion

Vad är flexibilitet i vidare bemärkelse?

- Frekvensreglering (50 Hz)
- Inom en timme (balans)
- Mellan timmar
- Mellan dygn
- Mellan veckor
- Säsongsvariation
- Årsvariation

Efterfrågefleksibilitet

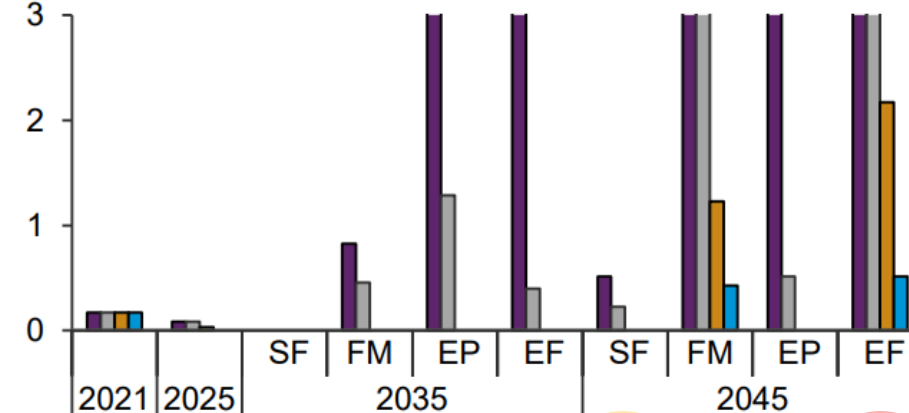
Efterfrågefleksibilitet inkl vätgas i ex stålindustrin

Mer strukturella förändringar på efterfrågesidan

+ Flexibilitet kan användas för att lösa viss kapacitetsbrist i nätet

Behövs flexibilitet eller medger flexibilitet ett annat system?

LOLE och EENS för Sverige probabilistisk metod

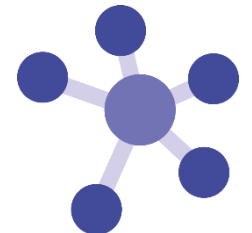
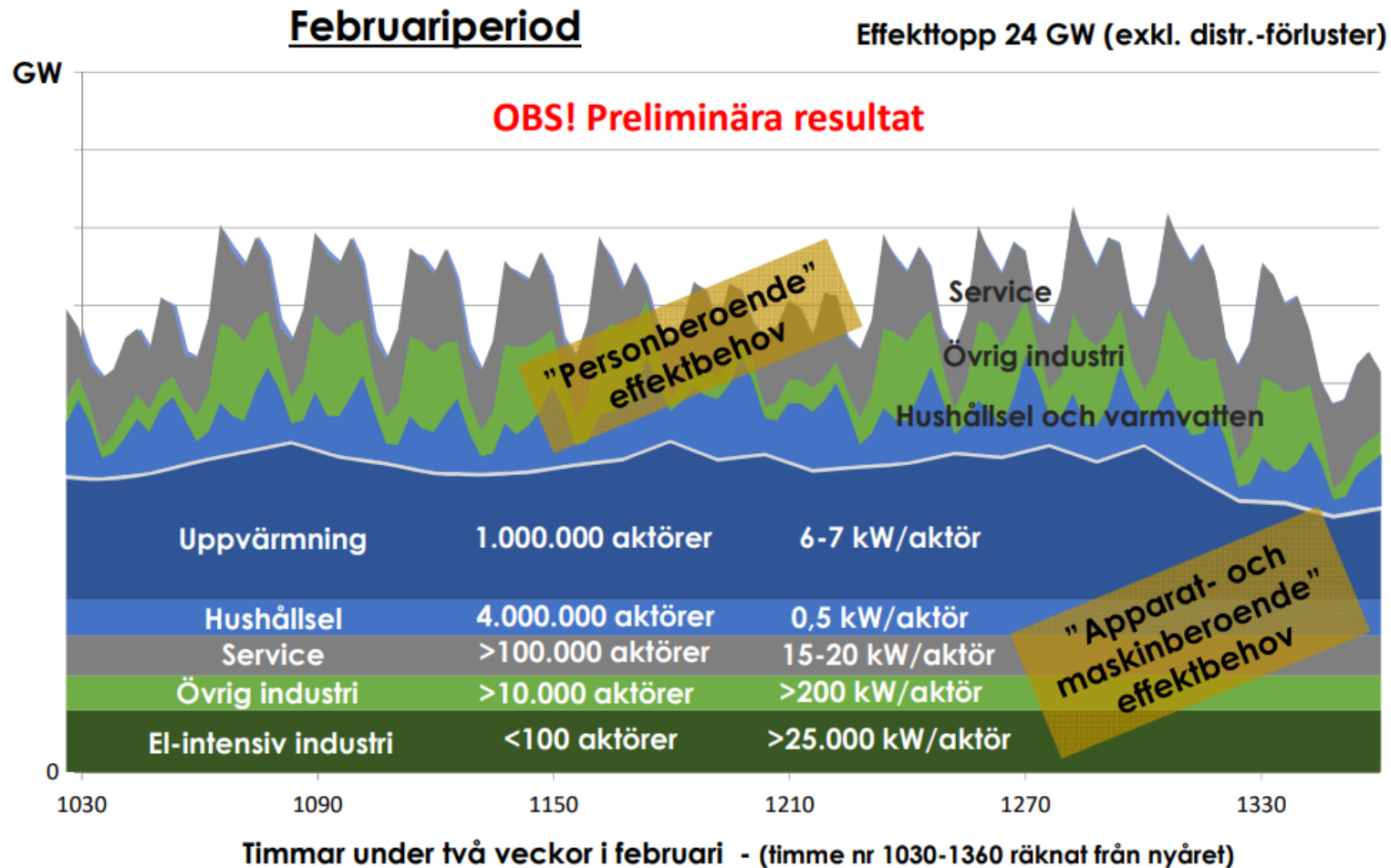

	2021	2025	2035				2045			
			SF	FM	EP	EF	SF	FM	EP	EF
LOLE, ingen flex, h/år	0,2	0,1	0,0	0,8	12	16	0,5	28	229	889
+flex vätgas	0,2	0,1	0,0	0,5	1,3	0,4	0,2	12	0,5	40
+flex viss industri/elbilar	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	2,2
+flex serverhallar	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,5
EENS, ingen flex, GWh/år	0,02	0,01	0,00	0,34	10	16	0,25	33	119	1607
+flex vätgas	0,02	0,01	0,00	0,14	0,81	0,17	0,12	11	0,23	46
+flex viss industri/elbilar	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,86	0,00	1,70
+flex serverhallar	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,00	0,36

Planerbart kontra flexibilitet?

- Vad är planerbart – reglerbart – variabelt?
- Digitalisering och DC?
- Vätgaslager och batterier?
- Måste elanvändningen vara helt oelastisk?

Hur uppstår effekttoppar?

Frågor?

- Hur mycket kommer Sveriges el- och energibehov att öka i framtiden?
- Hur stor andel är vindkraft idag och hur snabbt kan den byggas ut?
- Är kärnkraften en övergångslösning eller tillhör den framtiden?
- Kan solenergi bli lika stort i Sverige som i andra länder?
- Vad spelar bioenergi och kraftvärme för roll?
- Hur skall vi se på planerbar energi kontra efterfrågefleksibilitet?